

**Tutkijalta
suoraan kuultua**

TOIMITUS

Pigga Keskitalo, professori Lapin yliopistosta

Professori Pigga Keskitalo toimii Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnassa kasvatustieteen professorina keskittyen erityisesti arktisiin koulutuskysymyksiin. Hän käsittelee työssään niin ikään saamelaisopetuksen erityiskysymyksiä. Hänellä on myös dosenttuuri Helsingin yliopiston kasvatustieteellisessä tiedekunnassa. Lue lisää: <https://research.ulapland.fi/fi/persons/pigga-keskitalo>.

Mitä kuuluu? Millainen päivä sinulla on tänään ollut?

Pigga Keskitalo: Kiitos kysymästä, minulle kuuluu hyvää. Heräsin kotonani Lapin pakasessa ja siirryin lentokentälle muutaman tunnin päähän. Olen matkalla Mosambikiin kehittämään inklusiivista opetusta Jyväskylän ammattikorkeakoulun johdolla ja yhteistyössä Lapin yliopiston opettajankoulutuksen asiantuntijoiden kanssa. Oma asiantuntijuus tässä hankkeessa keskittyy monikielisyyteen. Mosambikissa on useita kymmeniä paikallisia kieliä, joiden roolia virallisen portugalin kielen ohella yritetään nostaa keskiöön niin perusopetuksessa kuin opettajankoulutuksessa. Towards inclusive and practice-oriented teacher education -hanketta rahoittaa ulkoministeriö. Yhteistyökumppaneitamme ovat pääkaupungissa Maputossa sijaitseva Universidade Pedagógica de Maputo ja Etelä-Mosambikin maaseudulla sijaitseva Instituto Superior

Pigga Keskitalo <https://orcid.org/0000-0002-7722-9482>. Kuva: Roi Foto.

de Educação e Tecnologia One World. Perillä minua odottaa kesä ja noin +35 astetta, eli lämpötilaeroa kertyy runsaasti Lapin ja Mosambikin välille tähän aikaan vuodesta.

Miten päädyit tutkijaksi?

Pigga Keskitalo: Taustaltani olen luokanopettaja ja kasvatustieteen maisteri. Lapin yliopiston peruskoulutuksessa sain jo kipinän tutkimustyöhön, johon siellä aktiivisesti kannustettiin. Keväällä 1999 Sámi allaskuvlasta

(Saamelainen korkeakoulu) Norjasta otettiin minuun yhteyttä, ja sain kutsun tulla työskentelemään sinne. Kutsu oli helppo ottaa vastaan, osittain siksi, että minulle mainittiin mahdollisuudesta hakea jossakin vaiheessa väitöskirjastipendiaatiksi. Oppilaitoksessa koulutetaan saamenkielisiä opettajia myös muiden Pohjoismaiden tarpeisiin. He korostivat rekrytoinnin yhteydessä, että opettajankoulutuksessa on tärkeää olla suomalaisen koulujärjestelmään perehtyneitä henkilöitä, koska oppilaitoksessa on vuosittain myös suomalaisia opiskelijoita. Sain vuonna 2004 väitöskirjaan tähtäävän rahoituksen ja väittelin kasvatustieteen tohtoriksi Lapin yliopistossa vuonna 2010. Urani Saamelaisessa korkeakoulussa kesti yhteensä 20 vuotta, ja vuonna 2019 siirryin tekemään tutkimustyötä Lapin yliopistoon

Mikä on parasta työssäsi?

Pigga Keskitalo: Parasta työssäni on mahdollisuus edistää jatkuvaa oppimista ja pysyä ajan hermolla sekä toisaalta vaikuttaa myös uhanalaisten alkuperäiskansakielten opetuksen kehittämiseen. Erityisen mielenkiintoista on tutkimusmaailman kehityksen seuraaminen ja mahdollisuus vaikuttaa akateemisiin kysymyksiin tutkimustyön avulla. Työhöni kuuluu myös opiskelijoiden ja nuorten tutkijoiden ohjausta sekä heidän akateemisen kehityksensä tukemista. Lisäksi saan osallistua moninaisiin verkostoihin ja asiantuntijaryhmiin, joissa työskentelemme ajankohtaisten teemojen parissa, jaamme uutta tietoa sekä rakennamme yhteistyöverkostoja. Esimerkkinä on tutkimusryhmäni osallistuminen Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittamaan ja Lapin yliopiston johtamaan monitieteiseen REBOUND Uudet rajat kohti resilienttiä ja oikeudenmukaista yhteistä arktista tulevaisuutta -hankkeeseen, jossa etsimme ratkaisuja vihreän siirtymän haasteisiin. Pidän erittäin tärkeänä alkuperäiskansojen koulutuksen kehittämistä, jossa haasteita riittää.

Työni on innostavaa ja mukaansatempaavaa, ja koen suurta iloa siitä, että tutkimustyössä

voin vaikuttaa koulutuksen ymmärtämisen ja kehittämiseen eri tavoin. Työni on inspiroivaa ja merkityksellistä, ja olen saanut olla vuosien saatossa mukana monissa kansallisissa ja kansainvälisissä tutkimusprojekteissa sekä toimia ruohonjuuritasolla eri koulutuksesta vastaavien toimijoiden kanssa varhaiskasvatuksesta korkeakoulusektorille saakka. Edustamani arktinen ulottuvuus on lisäksi nyt maailman keskipisteenä muuttuneen geopolittisen tilanteen takia, eli tutkimusalani on ajankohtaisessa leikkauspisteessä kaiken kaikkiaan.

Ketkä ovat olleet keskeisiä henkilöitä urapolullasi?

Pigga Keskitalo: Matkallani moni on tukenut ja inspiroinut minua. Erityisesti haluan nostaa esiin perusopintojeni aikaiset ohjaajani: graduohjaajani Klaus Toivonen, tutkimusmenetelmien lehtorit Aki Tornberg, Soile Judén-Tupakka ja Juha Suoranta sekä lisen-siaatintutkimuksen ohjaajani Raimo Rajala, jotka tarjosivat arvokasta mallia ja tukea tutkijanuran alkuvaiheissa. Sámi allaskuvlassa koin saavani esikuvia ja kannustusta lukuisilta henkilöiltä; kiitän kaikkia esihenkilöitä ja kollegoita, erityisesti Asta Baltoa, Liv Østmoa, Jan Henry Keskitaloa, Jan Idar Solbakkenia, Mai-Britt Utsia ja Gunvor Guttormia sekä kasvatus- ja koulutusalan tutkijoita, professori Vuokko Hirvosta ja kasvatustieteen lisensiaatti Aimo Aikiota. Väitöskirjani ohjaaja professori Kaarina Määttä, vararehtori Satu Uusiautti ja dekaani sekä postdoc-ohjaajani professori Tuija Turunen ovat olleet tärkeitä yhteistyökumppaneita lukuisissa tutkimushankkeissa Lapin yliopistossa. Heidän lisäksi olen työskennellyt monissa tutkimusryhmissä, jotka kaikki ovat olleet arvokkaita oppimisen, jakamisen ja kasvun paikkoja. Nykyisissä tutkimushankkeissa on tieteidenvälistä osaamista, ja niissä toimii alan huippuasiantuntijoita, joiden kanssa minulla on kunnia työskennellä. Olen syvästi kiitollinen näistä kokemuksista ja yhteistyöstä vuosien varrella.

Pohditko koskaan mitään muita ammatteja?

Pigga Keskitalo: Vuosien saatossa työni on vaihdellut huomattavasti, mikä on tuonut mukanaan jatkuvaa vaihtelua ja uudenlaisia pohdintoja. Tämä muutos on vain vahvistanut uskoani siihen, että olen tehnyt urallani oikeita päätöksiä. En koskaan ole kokenut olevani väärässä ammatissa enkä ole halunnut suorittaa radikaalia uranvaihtoa. Työskentelyni opettajana, ohjaajana, luennoitsijana, konferensseihin osallistujana, asiantuntijaryhmien jäsenenä ja tutkimushankkeiden parissa tarjoaa runsaasti vaihtelua ja tekee päivästäni monipuolisia. Myös rahoitushakemusten kirjoittaminen lisää työni moninaisuutta. Vaikka sydämessäni on aiemmin ehkä kytenyt salainen toive tarjota omassa kodissani turvaa sitä kaipaaville lapsille, ymmärrän realistisesti, että nykyisessä elämäntilanteessani, neljän lapsen vanhempana ja kiireisenä ammattilaisena, tämän toteuttaminen voi jäädä haaveeksi.

Mitkä tutkimukselliset ilmiöt kiinnostavat sinua tällä hetkellä eniten?

Pigga Keskitalo: Tutkimustyöni kattaa laajan kirjon ajankohtaisia ja merkittäviä ilmiöitä, jotka vaikuttavat yhteiskuntaan ja erityisesti marginaalisten ryhmien elämään. Erityisen kiinnostuksen kohteitani ovat saamelaiskoulutuksen ja alkuperäiskansakoulutuksen kysymykset, mukaan lukien saamen kielen opetus ja oppiminen. Nämä aiheet ovat keskeisiä saamelaiskulttuurin säilymisen ja edistämisen kannalta.

Viime aikoina olen myös keskittynyt etäopetukseen, jonka merkitys on korostunut nykyään tarjoten mahdollisuuksia innovatiivisille opetusmenetelmille ja oppimisympäristöille, eikä vähiten koronapandemian vuoksi. Lisäksi olen mukana tutkimassa vihreää siirtymää, erityisesti pohjoisen alueen lasten ja vanhusten näkemyksiä tästä tärkeästä aiheesta. Kyseinen teema on olennaista kestävästä kehi-

tyksen, yhdenvertaisuuden, moniäänisyyden ja ympäristönsuojelun näkökulmasta.

Työskentelen myös parhaillaan Suomen Akatemian rahoittamassa LINCOSY-hankkeessa. Siinä tutkitaan kielitietoista saamen kielten opetusta Pohjoismaissa, joissa opetettavia saamen kieliä on seitsemän. Tutkimus tarjoaa näin ollen monipuolisen kuvan saamen kielten nykytilasta peruskoulussa. Olen niin ikään mukana hankkeessa, jossa tutkitaan saamelaisvanhusten media- ja robottilukutaitoa keskittyen teknologian käytön vaikutuksiin vanhusten elämässä tutkimissamme saamelaisyhteisöissä. Lisäksi olen osallisena kanadalaisen tutkijoiden johdolla toteutettavassa hankkeessa, joka tutkii pohjoisten alueiden lasten ajatuksia koronapandemian jälkeen, tarjoten näkökulmia pandemian vaikutuksista lapsiin ja heidän näkemyksiinsä tulevaisuudesta. Mukana on myös englantilaisia tutkijoita.

Mitkä ovat vahvuutesi tutkijan työssä? Entä kehityskohteesi?

Pigga Keskitalo: Olen erittäin sitoutunut jokaiseen projektiin, johon ryhdyn, mikä tarkoittaa, että teen työtä huolellisesti ja perusteellisesti saavuttaakseni parhaat mahdolliset tulokset. Intohimoni tutkimusaiheisiini pitää minut motivoituneena ja innokkaana oppimaan uutta, mikä on elintärkeää alati muuttuvassa ja kehittyvässä tutkimusympäristössä. Sosiaalisuuteni auttaa minua rakentamaan ja ylläpitämään verkostoja muiden tutkijoiden kanssa sekä helpottaa monialaista yhteistyötä, joka on usein avain onnistuneisiin tutkimushankkeisiin. Olen oppinut, että maltti todella on valttia tutkimustyössä, jossa pitkäjänteisyys ja kauaskantoisuus ovat avainasemassa.

Mitä odotat eniten tulevaisuudelta?

Pigga Keskitalo: Tulevaisuudelta odotan innolla useita asioita, jotka kattavat niin tieteellisen tutkimuksen kuin arkielämänkin parannuksia. Toivon ensinnäkin näkeväni tieteellisiä läpimurtoja ja urauurtavia saavu-

tuksia omalla tutkimusalallani sekä laajemmin tieteessä, erityisesti niissä tutkimushankkeissa, joissa olen mukana. Tällaiset edistysaskeleet ovat olennaisia ihmiskunnan suurten haasteiden, kuten ympäristönmuutoksen, terveyden ja kestäväen kehityksen, ratkaisemisissa.

Lisäksi odotan päivää, jolloin virtuaalisen todellisuuden teknologiaa olisi mahdollista hyödyntää kattavasti myös saamen kielillä. Tämä olisi merkittävä askel kohti monikielisempää ja inklusiivisempää yhteiskuntaa, jossa alkuperäiskansojen kielet ja kulttuurit saavat ansaitsemansa tunnustuksen ja arvostuksen.

Toiveeni on myös, että tulevaisuudessa lapset voisivat kehittää kielitaitoaan kattavasti myös digitaalisten oppimispelien avulla saamen kielillä. Tämä ei ainoastaan tukisi saamen kielen oppimista ja käyttöä hausalla ja interaktiivisella tavalla, vaan myös edistäisi lasten digitaalista lukutaitoa ja loogista päättelykykyä omalla äidinkielellään. Tällainen kehitys olisi merkittävä parannus monikulttuurisessa ja monikielisessä koulukulttuurissa, jonka tavoitteena olisi kunnioittaa ja edistää kaikkien kielten ja kulttuurien säilymistä ja kehittymistä.

Jatka lauseita:

Tänään aion... matkustaa Mosambikiin.

Harrastukseni ovat... kotoilu, joka on tärkeä vastapaino työlle ja työn vuoksi matkustamiselle. Asumme Enontekiössä porotilalla, joten luontoon liittyviä juttuja on paljon perheemme elämässä: syksyllä sienestämme ja poimimme marjoja talven varalle ja keväisin käymme pilkillä. Tavoitteeni on harrastaa hyötyliikuntaa säännöllisesti. Lempiasioita ovat elokuvat sekä kaikenlaisen kulttuurin seuraaminen ja harrastaminen. Luen saamenkielistä kirjallisuutta ja seuran populaarikulttuuria. Osallistun myös mielelläni yhteiskunnalliseen toimintaan, esimerkiksi järjestöjen tapahtumissa. Olen myös saamelaiskäräjien jäsen jo kolmatta kautta, mikä tarjoaa kiinnostavan näköalapaikan alkuperäiskansojen oikeuksien kehittämisen seuraamiseen.

Haluaisin joskus vielä oppia... soittamaan paremmin pianoa. Olen soittanut sitä varhaislapsuudesta saakka ja tietysti myös aikanaan osana opettajankoulutusta, mutta en ole kehittynyt koskaan hyväksi soittajaksi. Viime vuosina harjoittelu ja taidon ylläpitäminen on ajanpuutteen vuoksi jäänyt lähes kokonaan.

Salainen taitoni on... hillakermatäytekekun leivonta ja pakastaa erilaisia marjoja koko talven varalle. Vaikka äitini kuoli jo ollessani 11-vuotias, olen omaksunut hänen bravuurinsa. Kakku pitää kostuttaa maltillisesti miedolla kahvimaitoseoksella, jotta hillan aromi tulee esiin pikantilla tavalla. Asuessa syrjäkylällä Lapissa kauppaan on matkaa 35 kilometriä yhteen suuntaan, jolloin on hyvä, että vitamiineja ja metsän antimia on omassa pakkasessa ja varastoissa. Näin voi valmistaa pitkälle omavaraisesti ruokia pakastetuista raaka-aineista, lihasta, kalasta, juureksista ja marjoista.

Professori Teemu Leinosen numerossa 1/24 esittämä kysymys: Miten ja mistä saat uusia ideoita tutkimustyöhösi?

Pigga Keskitalo: Meneillään olevat mielenkiintoiset ja ajankohtaiset tutkimushankkeet ruokkivat uusia ideoita sekä näissä tutkijoiden kanssa käydyt keskustelut. Tutkimushankkeissa käydyt prosessit tuottavat uutta tietoa, kun siinä meneillään olevassa, usein pitkäsäkin prosessissa tulee lopulta hyvin selville hankkeen tuottama tieto suhteessa olemassa olevaan tietoon ja pitkään kokemukseen. Tällaiset tilanteet ovat hyvin inspiroivia sekä motivoivia ja saavat tutkijat innostumaan. Tietysti taustalla toimii koko ajan tiedemaailman kehityksen seuraaminen. Ylipäätänsä nämä kaikki oivallukset poikivat uusia oivalluksia.

Mitä haluat kysyä seuraavalta haastateltavalta?

Pigga Keskitalo: Mitä pidät työssäsi tutkimuseettisesti erityisen haastavana kysymyksenä?